

8-боб. Инвентарь ва хўжалик жиҳозларини ҳисобга олиш хусусиятлари

68. Инвентарь ва хўжалик жиҳозларини фойдаланишга топширишда уларнинг қиймати вазифасига қараб ишлаб чиқариш харажатларига ёки давр харажатларига тўлиқ ҳисобдан чиқарилиб, кейин ташкилот томонидан оддий шакл бўйича (бир томонлама тартибда), таннархи бўйича номлар (номенклатура рақамлари) ёки гуруҳлар (йириклаштирилган комплектлар) кесимида тезкор миқдорий ҳисоб юритилади, бунда фойдаланишга келиб тушиш санаси (ой, йил), фойдаланиш жойи (бўлинмалар бўйича) ва улардан фойдаланиш муддати мобайнида моддий жавобгар шахслар кўрсатилади.

69. Агар инвентарь ва хўжалик жиҳозларининг қиймати бир бирлик (комплект) учун харид қилиш пайтидаги базавий ҳисоблаш миқдорининг ўн бараваридан ортиқ бўлса, ташкилот уларни фойдаланишга беришда ушбу инвентарь ва хўжалик жиҳозларининг қийматини муддати кечиктирилган харажатларга киритиши мумкин. Бунда кечиктирилган харажатларни камайтириш, яъни уларни харажатларга ҳисобдан чиқариш қуйидаги усуллардан бирини қўллаш орқали амалга оширилади:

қийматни ишлаб чиқарилган маҳсулот (ишлар, хизматлар) ҳажмига мутаносиб равишда ҳисобдан чиқариш;

тенг меъёردа.

70. Қийматни ишлаб чиқарилган маҳсулот (ишлар, хизматлар) ҳажмига мутаносиб равишда ҳисобдан чиқариш усулида кечиктирилган харажатлар

суммасини ҳисобдан чиқариш ҳисобот даврида ишлаб чиқарилган маҳсулот (ишлар, хизматлар) ҳажмининг натурал кўрсаткичидан ва инвентарь ҳамда хўжалик жиҳозлари таннархининг кўрсатилган инвентарь ва хўжалик жиҳозларини фойдали ишлатишнинг бутун кутилаётган муддатида маҳсулот (ишлар, хизматлар) ишлаб чиқаришнинг тахмин қилинаётган ҳажмига нисбатидан келиб чиққан ҳолда амалга оширилади.

Қийматни тенг меъёрий усулда ҳисобдан чиқариш инвентарь ва хўжалик жиҳозларининг таннаридан ҳамда ушбу инвентарь ва хўжалик жиҳозларини фойдали хизмат муддатини ҳисобга олган ҳолда ҳисоблаб чиқарилган меъёрлардан келиб чиққан ҳолда амалга оширилади.

71. Инвентарь ва хўжалик жиҳозларининг қийматини харажатларга ҳисобдан чиқариш усулларида бирини қўллаш инвентарь ва хўжалик жиҳозларидан фойдали ишлатишнинг бутун муддати мобайнида амалга оширилади.

72. Агар маҳсулот (ишлар, хизматлар) ишлаб чиқариш муддатидан аввал тўхтатилган ва уни тиклаш кутилмаётган бўлса, кечиктирилган харажатларни ҳисобга олувчи счётларда ҳисобга олинadиган инвентарь ва хўжалик жиҳозларининг қолдиқ қиймати (инвентарь ва хўжалик жиҳозлари қийматининг ҳисобдан чиқарилмаган миқдори қолдиғи) ташкилотнинг молиявий натижаларига бошқа операцион харажатлар сифатида ҳисобдан чиқарилади.

73. Ташкилотнинг инвентарь ва хўжалик жиҳозларини таъмирлаш ҳамда уларга хизмат

кўрсатиш бўйича харажатлари (масалан, махсус асбобни чархлаш, алоҳида узел ва деталларни алмаштириш ва ҳоказолар) инвентарь ва хўжалик жиҳозларининг вазифасидан келиб чиқиб ишлаб чиқариш харажатлари ёки давр харажатларига киритилади.

74. Фойдаланиш жараёнида инвентарь ва хўжалик жиҳозлари таннархини уларнинг алоҳида қисмларини алмаштириш орқали ўзгартиришга йўл қўйилмайди. Инвентарь ва хўжалик жиҳозларининг айрим қисмларини алмаштириш ва таъмирлаш харажатлари мазкур тўпламни таъмирлаш ва техник хизмат кўрсатиш харажатлари сифатида белгиланади.

75. Фойдаланишда бўлган, бироқ кейинчалик ўз вазифаси бўйича фойдаланилмаётган инвентарь ва хўжалик жиҳозлари бошқа операцион даромад сифатида реализация қилишнинг соф қиймати бўйича кирим қилиниши мумкин.

Бунда, ушбу инвентарь ва хўжалик жиҳозлари бўйича кечиктирилган харажатларни ҳисобга олувчи счётларда сумма қолдиғи бўлса, улар ҳам ҳисобот даврининг харажатлари сифатида молиявий натижаларга киритилади.

76. Инвентарь ва хўжалик жиҳозларининг қийматини уларни фойдаланишга бериш пайтида тўлиқ ишлаб чиқариш харажатларига ёки давр харажатларига ҳисобдан чиқаришда, фойдаланишдаги инвентарь ва хўжалик жиҳозларининг кейинчалик сақланишини таъминлаш мақсадида уларнинг ҳисобини цех омборчилари ва алоҳида

фойдаланувчилар бўйича балансдан ташқари счётларда юритиш лозим.

77. Инвентарь ва хўжалик жиҳозлари қийматининг уларни фойдаланишга беришда ҳисобдан чиқариш тартиби, шунингдек, уларнинг қийматини харажатларга киритишнинг фойдаланилаётган усули ташкилотнинг ҳисоб сиёсатида акс эттирилиши лозим.

78. Инвентарь ва хўжалик жиҳозларини қийматини балансдан ташқари ҳисобварақлардан чиқариш у ҳақиқатда ҳисобдан чиқарилганда ва бирламчи ҳисоб ҳужжатлар билан тасдиқланган тақдирдагина амалга оширилади.